

Strasbourg, den 8.7.2025
COM(2025) 530 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

En handlingsplan for den europæiske kemiske industri

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

En handlingsplan for den europæiske kemiske industri

1. INDLEDNING

Den kemiske industri er industriernes industri. Som EU's fjerdestørste produktionsindustri bidrager den til over 96 % af de varer, som produceres, hvilket gør den til en hjørnesten for EU's industrielle modstandsdygtighed og konkurrenceevne. Kemikalier er afgørende for en bred vifte af anvendelser inden for strategiske sektorer såsom forsvar, cleantech og det digitale område. Europa er derfor nødt til at bevare en stærk kemisk industri. Samtidig er industrien nødt til at omstille sig til en ren og cirkulær økonomimodel, omfavne innovation, styrke sin globale konkurrenceevne og sikre beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet.

Alligevel står sektoren i dag også over for betydelige udfordringer, der truer dens konkurrenceevne og modstandsdygtighed. Dens globale markedsandel er faldet med over 50 % siden 2003, og andre regioner, såsom Kina, er fremkommet som vigtige aktører. Høje energi- og råmaterialepriser, geopolitiske spændinger og lav efterspørgsel på markedet har udhulet konkurrenceevnen for EU-baserede producenter, hvilket har ført til faldende produktionsudnyttelsesgrader. I de seneste to år er der blevet annonceret lukning af mere end 20 store produktionsanlæg¹ i EU, herunder dampkrakningsanlæg og andre anlæg i senere produktionsled, der anvendes til produktion af grundlæggende byggesten.

Denne handlingsplan bygger på konkurrenceevnekompasset², aftalen om ren industri³ og den strategiske dialog med den kemiske industri, som kommissionsformand von der Leyen afholdt den 12. maj 2025. Den indeholder konkrete foranstaltninger, der skal bidrage til at sikre den europæiske kemikalieindustri's globale konkurrenceevne, opretholde et stærkt europæisk produktionsgrundlag og opgradere det gennem en indsats på fire nøgleområder: 1) styrkelse af modstandsdygtighed: opretholdelse af kritisk produktion i EU, åbning af nye markeder og beskyttelse af EU's industri; 2) sikring af energiforsyningen, støtte til dekarbonisering og omstilling til en ren og cirkulær økonomi; 3) oprettelse af førende markeder og fremme af innovation og 4) forenkling af de lovgivningsmæssige rammer.

Handlingsplanen ledsages af et omnibuslovforslag om kemikalier⁴, der skal forenkle f.eks. mærkningskravene, samt en delegeret retsakt om kulstoffattig brint⁵. Det suppleres af et

(1) Det anslås, at lukningen af disse store anlæg har resulteret i mellem 10 000 og 20 000 tabte arbejdspladser.

(2) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Et konkurrenceevnekompasset for EU (COM(2025) 30 final).

(3) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Aftalen om ren industri: En fælles køreplan for dekarbonisering og konkurrenceevne (COM(2025) 85 final).

(4) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1272/2008, (EF) nr. 1223/2009 og (EU) 2019/1009 for så vidt angår forenkling af visse krav og procedurer for kemiske produkter (COM(2025) 531).

(5) KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU) .../... om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1788 ved at præcisere en metode til vurdering af drivhusgasemissionsbesparelser fra kulstoffattige brændstoffer (C(2025) 4674).

forslag til grundforordning for Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA)⁶, som yderligere forenkler forvaltningen af de lovgivningsmæssige rammer for kemikalier.

2. STYRKELSE AF MODSTANDSDYGTIGHED

2.1. Opretholdelse af kritisk produktion i EU

EU skal opretholde og opgradere sin kernekapacitet for kemisk produktion for at styrke sin konkurrenceevne og bevare sin modstanddygtighed. De primære byggesten, såsom petrokemi, ammoniak og klor, er fundamentet for adskillige værdikæder, fra lægemidler til batterier. EU har imidlertid mistet mindst 8-10 % af sin krakningskapacitet i løbet af de seneste tre år, og potentielle fremtidige lukninger kan bringe det samlede tab op på mere end 20 % af kapaciteten i 2021. De fleste resterende krakningsanlæg i EU, der er koncentreret i få regioner og ofte integreret med olieraffinaderier, er forældede, stærkt afhængige af nafta som primært råmateriale og mindre effektive end deres globale konkurrenter⁷.

Disse strukturelle svagheder er ikke begrænset til dampkrakningsanlæg. Andre kritiske produktioner⁸ har været udsat for omfattende nedlukninger, hvilket har medført følgevirkninger for hele det kemiske økosystem. Dette påvirker ikke kun sektorer som plast, polymerer og forbruger- og specialkemikalier, men bringer også op til 200 000 direkte arbejdspladser i fare⁹.

For at bevare og modernisere strategiske produktionskapaciteter og værdikæder, dekarbonisere sektoren, reducere afhængigheder¹⁰ og tiltrække de rette kompetencer, vil Kommissionen etablere en **alliance for kritiske kemikalier**¹¹. Denne alliance vil fungere som en strategisk paraply, der muliggør samarbejde med medlemsstaterne og interessenter, så risikoen for lukning af produktionskapaciteter i sektoren kan kortlægges og håndteres. Alliancen vil også gøre det nemmere at drøfte centrale handelsudfordringer, såsom forvridning af lige konkurrencevilkår på globalt plan, afhængighed af forsyningskæder og spørgsmål om intellektuelle ejendomsrettigheder, ved at hjælpe industrien og Kommissionen med at opdage kraftige importstigninger, der potentielt kan være skadelige, på et tidligt tidspunkt. Dette arbejde vil trække på omstillingsforløbet for den kemiske industri.

Alliancen vil hjælpe med at udvikle **kriterier for at udpege kemiske anlæg og molekyler**, der er afgørende for EU's strategiske mål. Disse bør afspejle deres betydning for strategiske downstream-sektorer samt graden af EU's handelsafhængighed. Med afsæt i erfaringerne fra andre strategiske industrier, såsom råmaterialer eller nettonulsektoren, kan den også undersøge nye modstanddygtighedsfaktorer, der er relevante for kemikaliesektoren, såsom sjældne eller begrænsede produktionsanlæg, der er kritiske for værdikæderne i Unionen.

På baggrund af disse kriterier vil Alliancen bidrage til **kortlægning af kritiske molekyler**, såsom dem, der er afgørende for strategiske værdikæder og afhænger af et enkelt tredjeland

(⁶) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Det Europæiske Kemikalieagentur og om ændring af forordning (EF) nr. 1907/2006, (EU) nr. 528/2012, (EU) nr. 649/2012 og (EU) 2019/1021 (COM(2025) 386).

(⁷) Især ethankrakningsanlæg, som er almindelige i USA og Mellemøsten.

(⁸) Disse omfatter bl.a. olefiner, aromater, methanol, ammoniak og chlor.

(⁹) CEFIC-rapport: "The Competitiveness of the EU Chemical Industry".

(¹⁰) F.eks. af gødning

(¹¹) i overensstemmelse med konkurrencereglerne og EU's internationale forpligtelser.

eller nogle få leverandører¹². Sådanne molekyler vil efterfølgende drage fordel af øget overvågning under toldovervågningssystemet og kan tjene som grundlag for et potentielt lovgivningsforslag.

Alliancen vil også støtte EU og medlemsstaterne i at tilpasse investeringsprioriteter og vejlede koordineringen af EU's støttemekanismer med nationale projekter, herunder vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse. To potentielle vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse kan komme kemikaliesektoren til gode. For det første undersøger det fælles europæiske forum for vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse den bioteknologiske værdikæde for at identificere mulige projekter. For det andet har forummet godkendt et projekt om avancerede cirkulære materialer, som i øjeblikket er ved at blive udformet. Medlemsstaterne kan udforme støtteforanstaltninger til støtte for vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse for teknologier, der er afgørende for den grønne omstilling, eller vigtige infrastrukturprojekter. Hvorvidt der er tale om et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse, vil afhænge af de deltagende medlemsstaters finanspolitiske kapacitet.

For det tredje vil Kommissionen bistå medlemsstaterne og regionerne med at udpege **EU's kritiske kemiske anlæg**. De vil bygge videre på allerede eksisterende industriklynger og platforme såsom det europæiske netværk af kemiregioner. Sådanne lokale industrielle økosystemer spiller en afgørende rolle i at opretholde modstandsdygtige værdikæder i sektorer som rene teknologier, luft- og rumfart, forsvar eller sundhed, der alle kræver et fleksibelt og moderniseret produktionsgrundlag.

Mange af disse anlæg kræver investeringer for at modernisere, mindske forureningen og dekarbonisere, samtidig med at konkurrenceevnen øges. Der bør stilles målrettet støtte til rådighed for at modernisere anlæg, der er i fare for at blive lukket, og for at lette deres grønne omstilling i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, hvor det er relevant.

Der er omkring 150 kemiparker i hele EU. De udgør et fundament for industriel aktivitet, tilbyder mange arbejdspladser og er centre for ekspertise og innovation. Kommissionen vil bidrage til at beskytte og støtte udviklingen af disse økosystemer gennem modernisering og dekarbonisering ved hjælp af samhørighedsmidler, både under den nuværende retlige ramme og som følge af den foreslåede meddelelse om en moderniseret samhørighedspolitik¹³. Den vil bygge på erfaringerne fra Fonden for Retfærdig Omstilling vedrørende dekarbonisering, opkvalificering/omskoling og kapacitetsopbygning, Innovationsfonden og InvestEU. Kommissionen støtter allerede i øjeblikket dekarboniseringen af den kemiske industri med Fonden for Retfærdig Omstilling og processen for retfærdig omstilling.

Investeringer kan støttes gennem fælles udarbejdelse af regionale planer for EU's kritiske kemiske områder, hvor industrien, den akademiske verden, nystartede virksomheder og regionale myndigheder samles. Dette bør føre til en bedre tilpasning af lokale behov til tilgængelige ressourcer, infrastrukturer og instrumenter og vil gøre det muligt for innovative virksomheder og nystartede virksomheder at komme med nye løsninger til modernisering af kritiske produktionsprocesser, fremskynde dekarbonisering, digitalisering og cirkularitet samt fremme sikrere og mere bæredygtige kemikalier. Dette samarbejde kan bidrage til at forbedre matchmaking med EU's finansieringsinstrumenter.

⁽¹²⁾ Oplysninger om kritiske råmaterialer findes i Raw Materials Information System (RMIS) <https://rmis.jrc.ec.europa.eu/>

⁽¹³⁾ Kommissionens meddelelse "En moderniseret samhørighedspolitik: Midtvejs gennemgangen" (COM(2025) 163 final af 1. april 2025).

I den forbindelse kan Kommissionen informere medlemsstaterne om relevante finansieringsmuligheder og mindske risikoen for, at lovende projekter falder gennem sprækkerne på grund af administrativ kompleksitet eller fragmenteret støtte.

Dette initiativ vil også bidrage til at yde administrativ bistand til andre foranstaltninger, såsom styrkelse af samarbejdet mellem forskning og industri, fremme af innovation, støtte til SMV'er samt opkvalificering og omskoling af den lokale arbejdsstyrke¹⁴.

Gennemførelsen af den nuværende handlingsplan vil også basere sig på værktøjet til koordinering af konkurrenceevnen, som præsenteret i konkurrenceevnekompasset, for at mindske sektorens afhængighed af eksterne faktorer og støtte dens omstilling mod en mere bæredygtig og konkurrencedygtig fremtid.

Kommissionen vil:

- oprette en alliance for kritiske kemikalier på EU-niveau som en strategisk paraplystruktur for samarbejde med medlemsstaterne og interessenter for at imødegå risici ved lukning af produktionskapacitet i sektoren og drøfte centrale handelsudfordringer (4. kvartal 2025).

Alliancen vil:

- etablere støtte til medlemsstaterne og interessenter for at udvikle kriterier til at kortlægge kritiske produktionsanlæg og molekyler i EU (4. kvartal 2025)
- bistå medlemsstaterne og interessenterne med at kortlægge kritiske molekyler, hvilket vil danne grundlag for øget overvågning under toldovervågningssystemet, forsyningsdiversificering samt et eventuelt lovgivningsforslag om kritiske molekyler (2026)
- bistå medlemsstaterne og regionerne med at etablere EU-centre for kritiske kemikalier for at lette investeringer, fremme innovation, forbedre adgangen til finansiering og støtte moderniseringen af kritiske produktionskapaciteter (2026).

2.2. International handel: åbning af nye markeder og beskyttelse af EU's industri

Den europæiske kemiske industri er en førende eksportør og en vigtig bidragsyder til Europas handelsbalance. I 2023 nåede værdien af kemiske eksportvarer fra EU, eksklusive farmaceutiske og medicinske produkter, op på 285 mia. EUR, sammenlignet med 241 mia. EUR i import. Dets handelsoverskud skyldes hovedsageligt downstream-segmenterne (forbruger- og specialkemikalier), polymerer og kemiske mellemprodukter, mens dets handelsunderskud i upstream-segmenterne afspejler EU's afhængighed af importerede energi- og råmaterialebærere (fossil energi og råmaterialer, biobaserede råmaterialer), der anvendes til at producere andre kemikalier.

For at industrien kan genvinde sin konkurrenceevne i EU og internationalt, er adgang til oversøiske markeder for både eksport og import samt forbedrede, lige konkurrencevilkår

⁽¹⁴⁾ Under pagten for færdigheder har et regionalt partnerskab ledet af det europæiske netværk af kemiregioner som primært mål at bistå regionerne med at navigere i de udfordringer, som industriens omstilling til grønne og digitale praksisser medfører.

afgørende, f.eks. inden for beskyttelse af intellektuel ejendomsret. For at opnå dette vil EU iværksætte sektorspecifikke tiltag som beskrevet nedenfor.

Sikring af adgang til eksportmarkeder

Kommissionen vil fortsætte med at udvide EU's netværk af frihandelsaftaler for at reducere handelshindringer og evaluere relevante aspekter af eksisterende handelsaftaler med henblik på at fremme handelen med kemikalier, herunder sikring af adgang til råmaterialer, der er afgørende for kemikalieindustrien.

Kommissionen vil i samarbejde med interessenter bestræbe sig på at støtte den kemiske industri gennem andre former for aftaler, hvor frihandelsaftaler i øjeblikket ikke er mulige, for at lette markedsadgang og fremme handel gennem alternative skræddersyede former for samarbejde med vores partnere. Disse kan omfatte sektorspecifikke reguleringssamarbejdsaftaler, der har til formål at reducere unødvendige barrierer for at forenkle handelen med kemikalier, samt strategiske partnerskaber for kritiske råmaterialer eller partnerskaber for ren handel og investeringer med henblik på at sikre diversificering af forsyningskæden for essentielle kritiske råmaterialer.

Handelsbeskyttelse

Hvor det er nødvendigt, vil Kommissionen fortsat gøre hurtig og effektiv brug af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter såsom antidumping-, antisubsidie- eller beskyttelsesforanstaltninger. Dette bør beskytte vores industrier mod illoyal global konkurrence og sikre, at vores marked ikke tjener som eksportdestination for handelsomlægning og statsfremkaldt global overkapacitet.

I perioden fra 1. januar 2024 til 30. juni 2025 indledte Kommissionen 18 handelsbeskyttelsesundersøgelser vedrørende import af kemikalier fra tredjelande. Desuden var der den 30. juni 2025 46 foranstaltninger i kraft, som vedrørte kemikalier. Hovedparten af disse sager vedrører import fra Kina, sandsynligvis på grund af en opbygning af massiv overkapacitet. Mens EU-erhvervsgrenen stod over for stigende omkostninger, sænkede de kinesiske producenter deres priser markant. Dette prisfald er fuldstændig løst fra tendenserne på det globale marked for råmaterialer, hvilket tyder på dumpingpraksis.

Kommissionen vil styrke EU's handelsbeskyttelsesværktøjskasse for at reagere hurtigere og mere effektivt på illoyal priskonkurrence i kemikaliesektoren. Den vil også fremskynde en hurtig og effektiv anvendelse af handelspolitiske beskyttelsesinstrumenter, herunder gennem tæt samarbejde med alliancen for den kemiske industri for at opdage sådanne praksisser. Kommissionen vil fortsat handle beslutsomt over for omgåelse af antidumpingforanstaltninger gennem anvendelse af antiomgåelsesprocedurer.

For at sikre rettidige foranstaltninger baseret på nøjagtige data vil Kommissionen fortsat nøje overvåge importen af kemikalier både gennem sin nyligt oprettede taskforce for importovervågning og via det specifikke overvågningssystem, der blev indført i marts 2025 for visse industrikemikalier. Denne overvågning vil blive udvidet til yderligere molekyler, navnlig dem, der er opført på listen over kritiske molekyler, når denne er vedtaget.

Told- og markedsovervågning

Import, der bringes i omsætning på EU-markedet, skal overholde de samme regler som produkter fremstillet i EU. Dette er et spørgsmål om troværdighed, industriel modstandsdygtighed og forbrugerbeskyttelse. EU og dets medlemsstater vil intensivere håndhævelsen af EU's kemikalielovgivning for at lukke smuthuller, der tillader import, som ikke overholder reglerne, især gennem onlineplatforme eller uregulerede formidlere, da dette risikerer at fordreje konkurrencen og underminere EU-producenter, der overholder reglerne. Det digitale produktpas vil spille en rolle i at støtte dette mål ved at forbedre gennemsigtigheden i værdikæderne og tilvejebringe pålidelige og sammenlignelige oplysninger om både EU- og ikke-EU-produkter.

Dette kræver en styrkelse af kontrollen ved grænsen, herunder gennem toldreform og bedre markedsovervågning. Desuden bør EU bevæge sig i retning af målrettede, risikobaserede kontroller af kemikalier med udgangspunkt i initiativer som dem, der er skitseret i meddelelsen om e-handel¹⁵. Dette omfatter udvikling af harmoniserede håndhævelsesprioriteter, såsom kontrol af stoffer i artikler, begrænsede kemikalier eller fejlmærkede blandinger. Disse bestræbelser vil bidrage til at sikre, at produkter, der indføres i EU, ikke omgår sikkerhedsreglerne, så de ikke undergraver det indre marked og svækker incitamenterne til innovation. Som skitseret i strategien for det indre marked er Kommissionen fast besluttet på at træffe effektive foranstaltninger til at øge produktoverensstemmelsen ved at udnytte synergier med kapaciteten hos EU's og de nationale told- og markedsovervågningsmyndigheder og potentielt oprette en EU-markedsovervågningsmyndighed¹⁶.

For at styrke overholdelsen af de relevante EU-regler for importerede varer vil Kommissionen styrke håndhævelsen gennem forbedret samarbejde og informationsudveksling mellem de nationale myndigheder, ECHA og toldmyndighederne. Dette vil omfatte øget koordinering gennem administrative samarbejdsgrupper (ADCO) og forbedring af systemer som informations- og kommunikationssystemet for markedsovervågning (ICSMS) og Safety Gate-systemet for hurtig varslings. Desuden vil Kommissionen fremme bedre håndhævelse af eksisterende regler, inklusive under REACH, gennem EU-kviksrankemiljøet på toldområdet og dets fremtidige sammenhæng i forbindelse med reformen af toldunionen og dets EU-tolddatacenter samt andre toldsystemer. Den næste EMPACT-cyklus (den europæiske tværfaglige platform mod kriminalitetstrusler) 2026-2029 giver også mulighed for at styrke rammen for bekæmpelse af forfalskede varer, herunder kemikalier.¹⁷

Kommissionen vil:

- fortsætte samarbejdet med internationale partnere for at sikre adgang til globale markeder og indgå sektorspecifikke samarbejdsaftaler, hvor frihandelsaftaler ikke er mulige
- styrke overvågningen af kemikalier under taskforcen for importovervågning, herunder med henblik på handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at opdage kraftige, potentielt skadelige importstigninger tidligt (3. kvartal 2025)
- støtte udviklingen af harmoniserede risikobaserede kontroller for kemikalier for at styrke overholdelsen af de relevante EU-regler for importerede varer (4. kvartal 2025)

(¹⁵) En omfattende EU-værktøjskasse til sikker og bæredygtig e-handel (COM(2025) 37 final).

(¹⁶) COM(2025) 500 final.

(¹⁷) Se også Kommissionens meddelelse "En omfattende EU-værktøjskasse til sikker og bæredygtig e-handel" (COM(2025) 37 final af 5. februar 2025, s. 12).

- koordinere en pakke af håndhævelses- og markedsovervågningsforanstaltninger, herunder gennem integration af REACH via EU-kvikskrankskemiljøet på toldområdet og dets fremtidige udformning i forbindelse med reformen af toldunionen og EU's tolddatacenter samt andre toldsystemer, samt ved at prioritere kemikalier i de nationale arbejdsplaner for markedsovervågning (4. kvartal 2025).

3. SIKRING AF EN OVERKOMMELIG ENERGIFORSYNING OG STØTTE TIL DEKARBONISERING

Høje energipriser undergraver i væsentlig grad omkostningskonkurrenceevnen for kemikalieproducenter med base i EU. Energi udgør omkring 75 % af produktionsomkostningerne i EU's petrokemiske sektor. Naturgas udgør over 70 % af de variable omkostninger ved ammoniak, mens elektricitet udgør over 60 % af produktionsomkostningerne i industrien. Øgede investeringer i sammenkoblinger og forsyningskæder med partnere i de sydlige nabolande under den nye Middelhavspagt vil være et vigtigt aktiv.

Den kemiske industri er afhængig af importerede fossile brændstoffer, ikke kun som energikilde, f.eks. til at generere varme i produktionsprocesser, men også som råmateriale til de fleste kemiske produkter. Denne dobbelte afhængighed gør sektoren særligt sårbar over for prisudsving på fossile brændstoffer og forstyrrelser i forsyningskæden. Selv om EU's kemiske industri gradvist bør bevæge sig væk fra disse afhængigheder, er det afgørende, at omstillingspolitikkerne tager hensyn til sektorens nuværende energi- og råmaterialebehov for at sikre modstandsdygtighed, dekarbonisering og konkurrenceevne.

3.1. Sikring af en økonomisk overkommelig energiforsyning

Handlingsplanen for energi til overkommelige priser¹⁸ blev vedtaget i februar 2025 og har til formål at sikre lavere priser for europæiske energiforbrugere, herunder den kemiske industri. Kommissionen vil også fortsat samle gasefterspørgslen fra EU-virksomheder for at sænke de samlede energiomkostninger.

Retningslinjerne for statsstøtte til kompensation for indirekte omkostninger i forbindelse med EU's emissionshandelssystem (ETS)¹⁹ giver medlemsstaterne mulighed for at kompensere visse energiintensive sektorer (herunder udvalgte kemiske sektorer eller produkter såsom raffinerede olieprodukter, visse uorganiske basiskemikalier, nogle industrigasser eller polyethylen) for stigningen i elpriserne, som skyldes anvendelsen af EU ETS. Der er nogle kemiske sektorer, som ikke er omfattet af de nuværende statsstøtteregler. Da de prisantagelser, der blev foretaget på det tidspunkt, ikke længere afspejler de nuværende markedsvilkår, idet priserne nu også påvirker sektorer som organiske kemikalier eller gødningsstoffer, vil Kommissionen inden årets udgang ajourføre ETS-retningslinjerne for statsstøtte med henblik på bl.a. at medtage yderligere kemiske sektorer.

(¹⁸) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Handlingsplan for energi til overkommelige priser – Udnyttelse af energiunionens sande værdi for at sikre alle europæere effektiv og ren energi til overkommelige priser (COM(2025) 79 final).

(¹⁹) Meddelelse fra Kommissionen – Retningslinjer for visse statsstøtteforanstaltninger som led i systemet for handel med kvoter for drivhusgasemissioner efter 2021 (C(2020) 6400 final).

Sideløbende hermed giver rammebestemmelser for statsstøtte i forbindelse med aftalen om ren industri²⁰ medlemsstaterne mulighed for at yde midlertidig lempelse af elomkostningerne for energiintensive, handelseksponerede industrier med en mindstepris på 50 EUR/MWh, på betingelse af at de geninvesterer i dekarbonisering. Rammen giver også mulighed for statsstøtte til udrulning af en bred vifte af dekarboniseringsteknologier såsom elektrificering, brint, biomasse, CO₂-opsamling, -anvendelse og -lagring samt risikoreduktion ved investeringer i ren energi eller dekarboniseringsprojekter. Samlet set vil disse foranstaltninger bidrage til at levere dekarboniseringsinvesteringer, dæmpe det nuværende energiomkostningspres og støtte den fortsatte produktion af kemikalier i EU.

Hurtigere tilladelsesprocedurer

Den kemiske industri kræver ofte etablering af nye anlæg eller ombygning og modernisering af eksisterende infrastruktur. Det kræver nye tilladelser.

EU har allerede indført lovgivning for at fremskynde og strømline tilladelsesprocessen for visse industrianlæg gennem forordningen om nettonulteknologiprodukter²¹ og revisionen af direktivet om industrielle emissioner²². Det reviderede direktiv om industrielle emissioner²³ opretter et nyt innovationscenter for industriel omstilling og industrielle emissioner (INCITE). INCITE vil identificere og evaluere innovative teknikker for at demonstrere deres potentiale og fremme deres udbredelse i større skala. De mest effektive og levedygtige innovative teknikker vil indgå i konklusionerne om de bedste tilgængelige teknikker.

I pakken om forsvarsberedskab foreslog Kommissionen en hurtig tilladelsesordning for forsvarsberedskab for at muliggøre en hurtig opskalering af den industrielle kapacitet med henblik på at imødekomme presserende sikkerhedsbehov. På grundlag af erfaringerne med forordningen om nettonulteknologiprodukter vil Kommissionen senere i år foreslå en retsakt om fremskyndelse af industriel dekarbonisering med konkrete foranstaltninger til at afhjælpe flaskehalse i forbindelse med dekarbonisering af energiintensive industrier. Tilladelsesudfordringer i forbindelse med miljøvurderinger vil blive behandlet i miljøomnibussen i 4. kvartal 2025.

For at fremskynde udbredelsen af elektrificeringsprojekter er det afgørende at fremskynde adgangen til elnettet for kemiske anlæg og sikre, at de hurtigt kan få adgang til ren energi til at omstille deres produktionsprocesser. Som led i en pakke om europæiske net vil Kommissionen i 2025 foreslå foranstaltninger til at fremskynde adgangen til elnet, lagring og vedvarende energi.

Brint

Ud over dets anvendelse til elproduktion er brint nødvendig for en omkostningseffektiv omstilling af EU's kemiske industri. Som producent og forbruger af brint er den kemiske sektor godt rustet til at støtte udviklingen af brintøkonomier i EU. Brint vil være afgørende

(²⁰) Meddelelse fra Kommissionen – Rammebestemmelser for statsstøtteforanstaltninger til støtte for aftalen om ren industri (Rammebestemmelser for statsstøtte i forbindelse med aftalen om ren industri) (C(2025) 7600).

(²¹) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1735 af 13. juni 2024 om fastlæggelse af en ramme for foranstaltninger til styrkelse af Europas økosystem for fremstilling af nettonulteknologiprodukter (EUT L, 2024/1735, 28.6.2024).

(²²) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening).

(²³) Som ændret ved direktiv (EU) 2024/1785.

for dekarboniseringen af forskellige kemiske produkter, f.eks. gennem produktion af kulstoffattig kvælstofgødning.

Kommissionen vil støtte udbredelsen af vedvarende og kulstoffattig brint og udviklingen af tilhørende infrastruktur. Kommissionen har også igangsat en undersøgelse for at vurdere brintrammens effektivitet med henblik på at identificere mulige hindringer for opskalering af vedvarende brint og vurdere behovet for en tilpasning af de lovgivningsmæssige rammer.

Desuden vil der snart blive iværksat en tredje indkaldelse under Brintbanken for at støtte brintproduktion i Europa. Samme dag som denne handlingsplan vedtager Kommissionen også en delegeret retsakt om kulstoffattig brint for at skabe sikkerhed for investorer og fremme udbredelsen af disse teknologier. Produktion og levering af brint er også et af hovedmålene for det kommende initiativ vedrørende samarbejde om energi og cleantech i Middelhavsområdet.

Ud over andre former for støtte er reglerne for gratistildeling i EU ETS blevet opdateret for at sikre teknologisk neutralitet i foranstaltningerne til beskyttelse mod kulstoflækage. Produktionen af brint via elektrolyse er derfor blevet berettiget til at modtage EU's ETS-emissionskvoter gratis på det benchmarkniveau, der er fastsat af traditionelle teknologier.

Kommissionen vil:

- ajourføre retningslinjerne for statsstøtte til kompensation for indirekte omkostninger i forbindelse med ETS med henblik på at medtage yderligere kemikalier (4. kvartal 2025)
- foreslå tiltag for at imødegå udfordringer i forbindelse med miljøtilladelser, herunder for dekarboniseringsprojekter under miljøomnibussen (4. kvartal 2025)
- foreslå at fremskynde og strømline andre aspekter vedrørende godkendelsesprocedurer (herunder digitalisering) for dekarboniseringsprojekter i henhold til retsaken om fremskyndelse af industriel dekarbonisering (4. kvartal 2025)
- foreslå at lette netadgangen for elektrificeringsprojekter i energiintensive industrier (4. kvartal 2025).

3.2. Støtte til dekarbonisering og overgangen til en cirkulær økonomi

Opfyldelse af ambitionerne om nettonulemission og overgangen til en cirkulær økonomimodel kræver investeringer. Samtidig giver overgangen til sikrere og mere bæredygtige kemikalier betydelige muligheder for EU's kemikalieindustri og downstream-brugere.

Som en af de sektorer, hvor det er sværest at reducere emissionerne, kræver den kemiske industri en teknologineutral, trinvis og overgangsbaseret tilgang til dekarbonisering. Overgangsløsninger, såsom ethankrakkingsanlæg, vil navnlig være vigtige i processen med at omstille sektoren.

Desuden vil opnåelsen af nettonulemission og reduktion af strategiske afhængigheder kræve et gradvist skift væk fra både fossil energi og nye fossile råmaterialer, hvor det er teknisk og økonomisk muligt. Alternative rene kulstofkilder såsom biomasse, genanvendt affald og kulstof fra CO₂-opsamling og -anvendelse (CCU) er afgørende for dette. Med

henblik herpå vil Kommissionen udforme incitamenter til at opbygge et levedygtigt forretningsgrundlag for den rene omstilling af EU's kemiske industri.

EU-støtte

EU-budgettet støtter innovations- og dekarboniseringsprojekter i alle faser af innovationsprocessen.

Horisont Europas arbejdsprogram for 2026-2027 vil støtte overgangen til industriel dekarbonisering i de tidlige faser af innovationsprocessen med ca. 370 mio. EUR. Som bebudet i aftalen om ren industri vil Kommissionen desuden iværksætte en flagskibsindkaldelse under Horisont Europa på 600 mio. EUR under arbejdsprogrammet for 2026-2027 til støtte for projekter, der er klar til udbredelse. Denne indkaldelse vil supplere den igangværende forsknings- og innovationsindsats, der finansieres under Horisont Europa, og vil have til formål at fremme synergier mellem rammeprogrammet for forskning og innovation (FoI) og Innovationsfonden og skabe en projektpipeline fra FoI til udrulning. Indkaldelsen vil være rettet mod alle energiintensive industrier, herunder den kemiske industri.

Innovationsfonden, der er oprettet under EU ETS, giver incitamenter til at investere i industriel dekarbonisering. I forbindelse med revisionen af ETS i 2026 vil Kommissionen tage hensyn til de særlige forhold i de energiintensive industrier, og den vil foreslå at styrke dette værktøj yderligere med en bank for industriel dekarbonisering, der har til formål at levere op til 100 mia. EUR i finansiering til industriel dekarbonisering. I 2025 vil der blive iværksat et pilotprojekt for en ny bank for industriel dekarbonisering med en auktion på 1 mia. EUR til dekarbonisering af centrale industrielle processer, navnlig varme, som også i den kemiske sektor er en af de største kilder til energiefterspørgsel og drivhusgasemissioner²⁴.

InvestEU-Fonden mobiliserer offentlige og private investeringer til innovation og grøn omstilling, herunder støtte til nystartede virksomheder og vækstvirksomheder inden for rene teknologier. En ændring af InvestEU-forordningen, som i øjeblikket drøftes af fælleslovgiverne, foreslår at øge InvestEU-fondens størrelse og dens udbud på markedet (navnlig garantier, venturegæld og egenkapitalbaserede finansielle produkter) ved at mobilisere yderligere 50 mia. EUR i investeringer, som også skal støtte målene i aftalen om ren industri og de initiativer, der gennemføres af Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe, som f.eks. TechEU. Den reviderede InvestEU-Fond vil kunne yde støtte til investeringer, der gavner energiintensive industrier, f.eks. gennem støtte til elnetudstyr, cleantechgarantier og virksomheders elkøbsaftaler om vedvarende energi.

Den fremtidige konkurrenceevnefond vil støtte dekarboniseringsindsatsen. Der kan også oprettes et særligt offentligt-privat initiativ for at fremme investeringer i moderniseringen af den kemiske sektor. Dette berører ikke pakken i forslaget til den næste flerårige finansielle ramme.

Bioøkonomi og biomasse

(²⁴) [cfde57b3-d80f-43e1-9ee4-cd96c42c6ca8_da](#)

Biobaserede råmaterialer kan være meningsfulde alternativer til fossilt kulstofmateriale²⁵. Hvis de udformes korrekt, og der anvendes biobaserede materialer fra lokale og bæredygtige kilder, kan de mindske afhængigheden af globale værdikæder (f.eks. ved at erstatte fossil gas med biogas og biomasse) og reducere drivhusgasemissioner.

Anvendelse af biobaserede alternativer muliggør produktion af sikrere og mere bæredygtige kemikalier. For eksempel anvendes der i mikrobiel fermentering mikroorganismer til at omdanne sukker og plantebaserede materialer til værdifulde kemikalier, hvilket mindsker behovet for råoliebaserede processer. Enzymer i enzymatiske processer anvendes i stigende grad i biobaseret kemikalieproduktion som katalysatorer, der muliggør mere bæredygtige reaktioner. Disse processer kræver ofte mindre energi og genererer færre skadelige biprodukter end traditionelle metoder.

Teknologiske fremskridt gør det muligt for virksomheder at omdanne affaldsmaterialer og udnytte affald, såsom restprodukter fra landbruget og madaffald, til værdifulde biobaserede kemikalier og biogødning. Dette reducerer behovet for nye råmaterialer og udnytter affald. Desuden er der et potentiale for at udnytte den nuværende produktionskapacitet til at anvende alternative råmaterialer og biobaserede materialer. Samtidig skal beskyttelsen af biodiversitet og fødevarerikkerhed sikres.

Den kommende **bioøkonomiske strategi** (4. kvartal 2025) vil have til formål at forbedre ressourceeffektiviteten og udnytte det betydelige vækstpotentiale i biobaserede materialer, der kan erstatte fossilbaserede materialer, samt de tilknyttede industrier. Dette kan også yderligere reducere EU's kemikalieindustri's afhængighed af importerede råstoffer. Strategien vil definere en vision og retningslinjer for opskalering af produktionen af bæredygtige biobaserede materialer, udvikling af bioteknologier, fremme af innovation og investeringer i anvendelser med høj værdi, herunder til kemikalier. Den vil også undersøge, hvordan man kan sikre den kemiske industri's adgang til biomaterialer til anvendelser med merværdi, såsom biokemikalier.

Kommissionen har allerede fremhævet²⁶ potentialet i bæredygtig biomasse som et alternativt råmateriale²⁷, hvor der er mulighed for frivillig mærkning af biobaserede produkter for at skabe førende markeder. Den vil undersøge yderligere muligheder for at tilskynde til anvendelse af bæredygtig biomasse som råmateriale.

Støtte til cirkularitet

Kemisk genanvendelse kan spille en vigtig rolle i at mindske EU's afhængighed af nye, fossilbaserede ressourcer til plastproduktion og i at udnytte udtjente produkter. For eksempel kan plastaffald, der er vanskeligt at genanvende og ikke egnet til mekanisk genanvendelse, eller hvor der skal opfyldes specifikke kvalitetskrav, især have gavn af

(²⁵) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Fremtiden bygges på naturen: Fremme af bioteknologi og bioproduktion i EU (COM(2024) 137 final).

(²⁶) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, "Fremtiden bygges på naturen: Fremme af bioteknologi og bioproduktion i EU (COM(2024) 137 final).

(²⁷) Se også visionen for landbrug og fødevarer, der blev vedtaget i februar 2025, og som indeholder perspektiver for udvidelse af bioøkonomien, udnyttelse af biprodukter og affald, fremskyndelse af markedsadgangen for biopesticider og støtte til udbredelsen af kulstoffattig gødning fra genanvendte næringsstoffer og fermentat fra biogas.

kemisk genanvendelse. Det vil bidrage til EU's mål for genanvendelse af plastaffald og om at øge indholdet af genanvendt plast i nye plastprodukter.

For at fremme en effektiv udbredelse af kemisk genanvendelse lancerer Kommissionen en offentlig høring om en gennemførelsesretsakt i henhold til direktivet om engangsplast²⁸ for at etablere en klar, videnskabeligt baseret og teknologineutral ramme for massebalanceallokering, der kan tage højde for genanvendelse af indhold fra kemisk genanvendelse og dermed skabe et førende marked for, at den kemiske sektor kan blive mere cirkulær. En gennemførelsesretsakt forventes vedtaget i 4. kvartal 2025.

Forslaget til en lov om cirkulær økonomi vil tage fat på både udbuds- og efterspørgselssiden ved at skabe et indre marked for affald og fremme brugen af genanvendte og sekundære materialer. Dette udgør en betydelig mulighed for kemikalieindustrien, som spiller en central rolle i at muliggøre cirkulære løsninger på tværs af værdikæder.

CO₂-opsamling, -anvendelse og -lagring (CCUS)

CCUS er en grundlæggende nettonulteknologi, der skal mindske afhængigheden af fossile brændstoffer og bidrage til de europæiske industriers modstandsdygtighed, især dem, der er svære at elektrificere, og hvor det er svært at reducere emissionerne, såsom kemikalieindustrien, som beskrevet i meddelelsen om industriel CO₂-forvaltning fra 2024²⁹. CCU kan også forbedre industriel symbiose ved at forbinde kilder til industrielle emissioner med aftagere på tværs af lokale værdikæder.

Dette kræver en struktureret tilgang til planlægning af infrastruktur, der dækker både efterspørgsels- og udbudssiden af opsamlet CO₂ og brintnet. Som et første skridt skitserer den delegerede retsakt i henhold til forordningen om nettonulteknologiprodukter, som snart træder i kraft, de forpligtelser, som EU's gas- og olieproducenter har for at opfylde EU's CO₂-lagringsmål for 2030. Desuden har Kommissionen til hensigt at udarbejde en særlig lovgivningsordning for at sikre en gradvis udvikling af et EU-marked for CO₂ og CO₂-infrastruktur, der skaber tillid og forudsigelighed på længere sigt, så værdikæden kan udvikle sig.

En vellykket udbredelse af CCU kræver også en understøttende lovgivningsmæssig ramme. De nuværende ETS-regler anerkender ikke opsamlet CO₂ i ikkepermanente produkter, såsom dem, der fremstilles af den kemiske industri.

Som led i revisionen af EU ETS i 2026 vil Kommissionen vurdere både gennemførligheden af at medtage affaldshåndtering³⁰ i EU ETS og i denne sammenhæng, hvordan opsamlet CO₂ i ikkepermanente produkter bedst kan belønnes. Desuden vil Kommissionen vurdere muligheden for permanent kulstoffjernelse til at kompensere for restemissioner fra sektorer, hvor det er vanskeligt at nedbringe emissionerne.

Kommissionen vil:

⁽²⁸⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/904 af 5. juni 2019 om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning (EUT L 155 af 12.6.2019, s. 1).

⁽²⁹⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Mod en ambitiøs industriel CO₂-forvaltning for EU (COM(2024) 62 final).

⁽³⁰⁾ Affaldsforbrænding og andre affaldshåndteringsprocesser, såsom deponering, der skaber metan- og dinitrogenoxidemissioner.

- vedtage en ny EU-bioøkonomisk strategi for at fastlægge en vision og retning for opskalering af produktionen af bæredygtige biobaserede materialer, udvikle bioteknologier, fremme innovation og investeringer i anvendelser af høj værdi, herunder til kemikalier (4. kvartal 2025)
- foreslå en retsakt om cirkulær økonomi for at frigøre markederne for sekundære materialer og fremme cirkularitet inden for kemikaliesektoren (2026)
- støtte en sikker og effektiv implementering af kemisk genanvendelse i henhold til direktivet om engangsplast, hvorom en offentlig høring blev iværksat i 3. kvartal 2025, og vedtage en gennemførelsesretsakt i henhold til direktivet om engangsplast vedrørende kemisk genanvendelse (4. kvartal 2025)
- vurdere gennemførligheden af at medregne emissioner fra ikkepermanente CCU-produkter i senere produktionsled som del af revisionen af ETS (2./3. kvartal 2026)
- udvikle finansielle incitamenter til at fremme anvendelsen af ikkefossilt kulstof samt vedvarende og kulstoffattig brint
- forbedre de lovgivningsmæssige rammer for CO₂-opsamling, -transport, -anvendelse og -lagring (CCUS), herunder ved at foreslå en lovgivningsmæssig ramme for udvikling af EU's CO₂-markeder og -infrastruktur.

4. FØRENDE MARKEDER OG INNOVATION

4.1. Førende markeder og grøn beskatning

Investeringerne i ikkefossile råmaterialer og lavemissionsteknologier begrænses ofte af manglen på aftagere, hvilket gør det vanskeligt for førende virksomheder at drage fordel af den "grønne præmie" og udnytte deres investeringer. Derfor vil retsaken om fremskyndelse af industriel dekarbonisering, inden for rammerne af den kommende reform af offentlige udbud, indføre EU-indholds krav i overensstemmelse med Unionens internationale retlige forpligtelser samt kriterierne for modstandsdygtighed og bæredygtighed med det formål at fremme og sikre en ren europæisk forsyning af energiintensive produkter og europæisk efterspørgsel efter industrier i de efterfølgende produktionsled.

Beskatning kan bidrage til at udvikle innovative lavemissionsløsninger **for EU's kemiske industri**. For at støtte dette mål har Kommissionen fremsat Kommissionens henstilling om skatteincitamenter til støtte for aftalen om ren industri. Dette initiativ sender et politisk signal til virksomhederne og tilskynder dem til at fremskynde deres omstilling til ren teknologi, industriel dekarbonisering og bæredygtig vækst. Det anbefales deri, at der gives skattefradrag til producenter af ren teknologi samt fremskyndet afskrivning for tunge industrier som den kemiske sektor, når de investerer i udstyr til ren teknologi.

Kommissionen vil:

- indføre EU-indholds krav samt kriterier for modstandsdygtighed og bæredygtighed for at fremme førende markeder for specifikke sektorer under retsaken om fremskyndelse af industriel dekarbonisering (4. kvartal 2025).

4.2. Innovation

Innovation er afgørende for, at den kemiske industri kan forblive konkurrencedygtig. Det er fundamentalt for udviklingen af banebrydende produktionsteknologier, f.eks. dem, der er baseret på grøn kemi, såsom fotokemi, elektrokemi, samt udviklingen af nye produkter,

herunder avancerede materialer. Innovation gavner også downstream-brugere og forbrugere ved at tilvejebringe sikrere og mere bæredygtige alternativer.

EU yder betydelig støtte til innovation i en tidlig fase i den kemiske industri fra udvikling af nye koncepter til pilotprojekter under Horisont Europa, navnlig inden for europæiske partnerskaber såsom fællesforetagendet for et cirkulært biobaseret Europa (CBE JU)³¹, Process4Planet³² og Innovative Avancerede Materialer for Europa (IAM4EU)³³.

Det er dog fortsat en stor udfordring at opskalere innovative tilgange til industrielle anvendelser. Dette er et følsomt stadium i innovationsprocessen, da det indebærer store investeringer og betydelig usikkerhed, både med hensyn til teknologisk ydeevne og fremtidig markedsoptagelse.

Kommissionen vil oprette et eller flere EU-innovations- og substitutionsknudepunkter for at overvinde innovationsbarrierer, fremskynde udviklingen af sikrere og mere bæredygtige løsninger og undersøge samarbejdsbaserede tilgange til substitution af udvalgte kemikalier. Disse knudepunkter vil, inspireret af INCITE-modellen, hjælpe virksomheder, især SMV'er, med perspektivanalyse, identificering og evaluering af alternativer, fremme af partnerskaber og videndeling. **Kemikalier med iboende sikkerhed og bæredygtighed** vil blive integreret i innovationsknudepunkterne, som vil yde teknisk vejledning fra den tidlige innovationsfase. Rammen for disse kemikalier med iboende sikkerhed og bæredygtighed vil fremme samarbejde mellem produktdesignere, kemikalievirksomheder, forskere og forskningsorganisationer. Kommissionen vil lette adgangen til den nødvendige digitale og fysiske infrastruktur til udvikling, test og opskalering af innovationer vedrørende iboende sikkerhed og bæredygtighed.

Disse knudepunkter vil også undersøge samarbejdsbaserede tilgange til substitution af udvalgte kemikalier og kan være vært for et EU-netværk af substitutionscentre, der skal yde skræddersyet teknisk, videnskabelig og finansiel støtte til virksomheder, navnlig SMV'er, der søger at erstatte farlige stoffer med sikrere alternativer.

Kommissionens reviderede henstilling om en ramme for kemikalier med iboende sikkerhed og bæredygtighed (2025) vil styrke konkurrenceevnen i EU's kemiske industri ved at gøre innovationer inden for sikrere og mere bæredygtige alternativer mere effektiv. Horisont Europa-programmerne for 2025-2027 vil yde ca. 120 mio. EUR i støtte til udvikling og fremskyndelse af opdagelsen af alternativer til problematiske stoffer. Denne opdagelsesproces hjælpes yderligere af kunstig intelligens og digitalisering.

Kommissionen vil iværksætte en **fælles dataplatform for kemikalier** som led i initiativet "ét stof, én vurdering" for at forenkle adgangen til kemiske data og gøre den mere gennemsigtig.

⁽³¹⁾ Fællesforetagendet for et cirkulært biobaseret Europa (CBE JU) er et offentlig-privat partnerskab til en værdi af 2 mia. EUR mellem EU og Bio-based Industries Consortium (BIC). Det finansierer projekter til fremme af konkurrencedygtige cirkulære biobaserede industrier i EU 29. CBE JU finansieres under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 og opererer i henhold til reglerne for Horisont Europa for 2021-2031.

⁽³²⁾ Processes4Planet-partnerskabets mål er at omstille EU's procesindustrier for at opnå cirkularitet og fuld klimaneutralitet på EU-plan senest i 2050 og samtidig styrke deres globale konkurrenceevne. Processes4Planet er et offentlig-privat partnerskab, der er etableret mellem A.SPIRE (som den private part) og Kommissionen inden for rammerne af klynge 4 (det digitale område, industri og rummet) i Horisont Europa. <https://www.aspire2050.eu/p4planet/about-p4planet>.

⁽³³⁾ Innovative Avancerede Materialer for Europa (IAM4EU) er et offentlig-privat partnerskab (OPP) under Horisont Europa for 2025-2027 med det formål at styrke innovationen inden for avancerede materialer, herunder produktion, processer og bæredygtighed.

Den kommende retsakt om avancerede materialer, der skal vedtages i 2026, vil også stimulere og belønne innovation i kemikaliesektoren. Avancerede materialer leverer innovative løsninger til en mere effektiv, bæredygtig og konkurrencedygtig industri. Kommissionen vil fremlægge en retsakt om avancerede materialer, der fastlægger en omfattende ramme for at støtte hele værdikæden fra forskning og udvikling og nystartede virksomheder til produktion og udbredelse og for at stimulere og belønne innovation i kemikaliesektoren.

Ajourførte kemikaliesikkerhedsvurderinger

Innovation spiller også en afgørende rolle i at fremme kemikaliesikkerheden ved at forbedre kemikalierisikostyringen og støtte udviklingen af sikrere kemikalier. Styrket samarbejdet på tværs af kemikalieværdikæden er også afgørende for at stimulere innovation inden for risikovurdering af kemikalier. Partnerskabet for vurdering af risici fra kemikalier (PARC) er EU's flagskibsinitiativ på dette område. Det samler ministerier, nationale agenturer for folkesundhed og risikovurdering, forskningsorganisationer og den akademiske verden.

Nye tilgange og metoder eller forsøgsmetoder uden brug af dyr tilbyder moderne, videnskabeligt baserede værktøjer til at tilvejebringe oplysninger til risikovurdering af kemikalier. De er afgørende for at fremskynde risikovurderinger, lukke informationshuller og er omkostningseffektive værktøjer. Kommissionen vil fortsat arbejde på at modernisere kemikalietestning og fremskynde overgangen til tilgange uden brug af dyr. Som led i initiativet "ét stof, én vurdering" vil Kommissionen lancere en fælles dataplatform om kemikalier for at forbedre adgangen til kemikaliedata. Sideløbende hermed vil Kommissionen fremlægge en køreplan for udfasning af dyreforsøg med henblik på kemikaliesikkerhedsvurderinger senest i 2026. Kommissionen vil arbejde tæt sammen med interessenter for at fremme alternative metoder, undgå unødvendige test og reducere testomkostningerne. Køreplanen vil skitsere behovet for udvikling af testmetoder og validering af dyrefri metoder i overensstemmelse med Rådets anmodning.

Kommissionen vil:

- fremskynde og opskalere kemisk innovation ved hjælp af frivillige EU-innovationsknudepunkter for kemikalier (1. kvartal 2026)
- foreslå en retsakt om avancerede materialer for at stimulere og belønne innovation i den kemiske sektor (4. kvartal 2026).
- udrulle en fælles dataplatform for kemikalier som fastsat under pakken "ét stof, én vurdering"
- fremlægge en køreplan for udfasning af dyreforsøg (1. kvartal 2026).

5. FORENKLING OG STRØMLINING AF DE LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER

Forenkling er kernen i Kommissionens lovgivningsmæssige dagsorden, som har et klart mål om at reducere den administrative byrde for virksomheder med 25 % og for SMV'er med 35 % inden udløbet af denne Kommissions mandat.

5.1. "Forenklingsomnibusser"

Kommissionen har indtil videre vedtaget fem "forenklingsomnibuspakker" i 2025 for at forenkle reglerne og reducere den administrative byrde for EU's industrier. Nogle af disse

forslag, navnlig dem, der indgår i den "første forenklingsomnibus" af 26. februar 2025, er direkte relevante for EU's kemiske industri³⁴. Den "femte forenklingsomnibus" af 17. juni 2025 omhandler forsvarsaspekter og styrker medlemsstaternes mulighed for at undtage kemiske stoffer som sådan, i en blanding eller i en genstand, hvis det er nødvendigt ud fra forsvarshensyn.

På dagen for denne handlingsplan foreslår Kommissionen som første skridt en "sjette forenklingsomnibus", der specifikt fokuserer på EU's kemikalielovgivning og relateret lovgivning: forordningen om klassificering, mærkning og emballering³⁵ (CLP), forordningen om gødningsprodukter³⁶ og kosmetikforordningen³⁷. Forslaget forenkler forskellige regler i kemikalielovgivningen samtidig med, at der sikres et højt beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og miljøet. Forslaget reviderer f.eks. bestemmelserne om obligatoriske skriftstørrelser og linjeafstand ved mærkning af farlige kemikalier i henhold til CLP-forordningen for at sikre, at kemikalievirksomheder effektivt kan formidle oplysninger om stoffer og blandinger. Dette forslag vil føre til anslåede besparelser på mindst 363 mio. EUR om året for den kemiske industri.

Ud over den aktuelle forenklingsomnibus vil Kommissionen yderligere forenkle EU-lovgivningen, der er relevant for EU's kemikalieindustri. I 4. kvartal 2025 vil Kommissionen vedtage endnu et omnibusforslag, der har til formål at mindske den administrative byrde i miljølovgivningen, hvilket også vil være relevant for EU's kemikalieindustri.

Kommissionen vil også inden udgangen af året fremlægge en forenklingsomnibus, der letter brugen af biologiske bekæmpelsesmidler i landbruget. Visse aspekter, såsom lettere markedsadgang for biopesticider, vil også være relevante for den kemiske industri.

Klassificeringssystem

Som led i gennemførelsen af den "første forenklingsomnibus" vil Kommissionen snart vedtage reviderede kriterier for princippet om ikke at gøre væsentlig skade til forebyggelse og bekæmpelse af forurening i henhold til klassificeringssystemet for bæredygtige investeringer. Nærmere bestemt vil den præcisere og begrænse anvendelsesområdet for tillæg C til klassificeringssystemets delegerede retsakter om klima og miljø^{38 39} med

(³⁴) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2006/43/EF, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 og (EU) 2024/1760 for så vidt angår visse krav til virksomheders bæredygtighedsrapportering og due diligence i forbindelse med bæredygtighed (COM (2025) 81 final).

(³⁵) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger (EUT L 353 af 31.12.2008, s. 1).

(³⁶) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1009 af 5. juni 2019 om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af EU-gødningsprodukter (EUT L 170 af 25.6.2019, s. 1).

(³⁷) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 af 30. november 2009 om kosmetiske produkter (omarbejdning) (EUT L 342 af 22.12.2009, s. 59).

(³⁸) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2023/2486 af 27. juni 2023 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852, som fastsætter de tekniske screeningskriterier til bestemmelse af de betingelser, hvorunder en økonomisk aktivitet kan kvalificeres som et væsentligt bidrag til bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer, til omstillingen til en cirkulær økonomi, til forebyggelse og bekæmpelse af forurening eller til beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer og til bestemmelse af, om en økonomisk aktivitet er til væsentlig skade for de andre miljømål, og om ændring af Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2178 for så vidt angår offentliggørelse af specifikke oplysninger om disse økonomiske aktiviteter.

(³⁹) Kommissionens delegerede forordning (EU) 2021/2139 af 4. juni 2021 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 for så vidt angår fastsættelse af de tekniske

hensyn til de omfattede stoffer. Dette vil i væsentlig grad mindske byrden med hensyn til at påvise overensstemmelse med klassificeringssystemet og lette adgangen til bæredygtig finansiering.

5.2. Måltrettet revision af REACH-forordningen

Forordningen om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH)⁴⁰ er EU's hjørnesten inden for regulering af kemikalier. REACH-forordningen har bidraget til at øge kendskabet til kemikalier gennem registrering og vurdering og til at afhjælpe den risiko, som visse kemikalier udgør, ved hjælp af godkendelser og begrænsninger. Visse REACH-processer har dog vist sig at være byrdefulde for virksomheder, især SMV'er.

Inden udgangen af 2025 vil Kommissionen vedtage et forslag til en måltrettet revision af REACH for at forenkle reglerne og fremskynde procedurerne for industrien under hensyntagen til konkurrenceevne, sikkerhed, tryghed og bæredygtighed, samtidig med at der sikres et højt beskyttelsesniveau for menneskers sundhed og miljøet⁴¹.

5.3. ECHA-forordningen

Desuden foreslår Kommissionen en selvstændig forordning for Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) for at styrke dets forvaltning og øge bæredygtigheden af dets finansieringsmodel. Målet er at sætte ECHA i stand til at varetage sine udvidede ansvarsområder effektivt, styrke ECHA's evne til at levere rettidige og sammenhængende videnskabelige udtalelser samt hjælpe virksomheder med at planlægge med større investeringssikkerhed. Forenklingen af finansieringsmodellen vil øge ECHA's operationelle smidighed og mindske den administrative byrde. Øget effektivitet vil også gøre det muligt for ECHA at levere bedre tjenester til virksomheder, især SMV'er, og dermed reducere deres overholdelsesomkostninger.

5.4. Større klarhed om PFAS

Den videnskabelige vurdering af den universelle PFAS⁴²-begrænsning foretaget af ECHA's udvalg er i gang og forventes afsluttet i 2026. Kommissionen er forpligtet til at fremlægge et forslag så hurtigt som muligt efter modtagelsen af ECHA's udtalelse med det overordnede mål at minimere PFAS-udledninger.

Kommissionen vil overveje et forbud mod PFAS i forbrugeranvendelser såsom kosmetiske produkter, materialer bestemt til at komme i berøring med fødevarer og udendørsbeklædning. Hvis der ikke findes passende alternativer med hensyn til ydeevne og sikkerhed, kan fortsat anvendelse af PFAS i industrielle anvendelser tillades til kritiske

screeningskriterier til bestemmelse af de betingelser, hvorunder en økonomisk aktivitet kvalificeres som bidragende væsentligt til modvirkning af klimaændringer eller tilpasning til klimaændringer, og til fastlæggelse af, hvorvidt den pågældende økonomiske aktivitet i væsentlig grad skader nogle af de andre miljømål (EUT L 442 af 9.12.2021, s. 1).

(⁴⁰) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (EUT L 396 af 30.12.2006, s. 1).

(⁴¹) Se også omnibusmeddelelsen om forsvarsberedskab (COM/2025/820/final).

(⁴²) Fem nationale myndigheder (Danmark, Tyskland, Nederlandene, Sverige og Norge) indsendte i januar 2023 et begrænsningsdossier for alle PFAS til ECHA.

anvendelser, f.eks. inden for sundhed, forsvar, halvledere og andre strategiske sektorer⁴³, på strenge betingelser, indtil der findes acceptable erstatninger. Undtagelser for anvendelser skal ledsages af krav om at reducere emissioner i alle livscyklusfaser for at begrænse udledning af forurenende stoffer til miljøet og af klare incitamenter til innovation.

Kommissionen vil støtte industriens bestræbelser på afbødning og oprydning for at opnå øget vandresiliens, styrke havenes sundhed⁴⁴ og bekæmpe forurening af vand, jord og luft.

For at støtte overgangen væk fra PFAS forfølger Kommissionen en omfattende strategi, der kombinerer regulering med andre foranstaltninger. De vil omfatte målrettede investeringer i forskning, innovation med henblik på sikre og bæredygtige alternativer, øget koordinering på tværs af EU-institutioner og medlemsstaterne samt ekspertnetværk til udveksling af viden og løsninger. EU's innovationsknudepunkter vil prioritere indsatsen for at finde sikre og bæredygtige alternativer til PFAS.

Kommissionen vil fremme et skift fra PFAS til sikrere alternativer⁴⁵. EU skal gøre en beslutsom indsats for at rydde op på steder, der allerede er stærkt forurenede med sådanne stoffer. Oprydningen bør baseres på princippet om, at forureneren betaler, og der bør afsættes offentlige midler til oprydning af områder med herreløs forurening, hvor ingen ansvarlig enhed kan udpeges. Oprydningsindsatsen er meget bekostelig, men forskning og innovation kan mindske disse omkostninger betydeligt i kraft af nye, f.eks. biobaserede, teknologier, som vil blive fremmet i den bioøkonomiske strategi.

Der vil blive udviklet en ny EU-dækkende PFAS-overvågningsramme for at centralisere oplysninger, identificere forureningshotspots, fremhæve vellykkede oprydningspraksisser og indsamle data fra relevant lovgivning. Kommissionen vil undersøge, hvordan informationsudvekslingen og kommunikationen om PFAS-forurening og -substitution bedst kan forbedres, og vil indlede en dialog, der samler interessenter for at støtte et holistisk syn på PFAS-relaterede forureningsudfordringer. For at tackle historisk forurening vil Kommissionen også sigte mod at etablere et offentlig-privat initiativ for at opnå et teknologisk gennembrud inden for gennemførlige og økonomisk overkommelige metoder til påvisning og oprydning af PFAS.

5.5. Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen

Sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen er afgørende ikke blot for at beskytte arbejdstagernes sundhed og sikkerhed, men også for at øge produktiviteten, styrke konkurrenceevnen og sikre lige vilkår på tværs af industrier. Dette opnås bl.a. gennem fastsættelse af grænseværdier for erhvervsmæssig eksponering på EU-plan i henhold til

(⁴³) Meddelelse fra Kommissionen – Vejledende kriterier og principper for begrebet væsentlige anvendelsesformål i EU-retsakter vedrørende kemikalier (C(2024) 2894).

(⁴⁴) Se den europæiske havpagt (COM(2025) 281 final, s. 8).

(⁴⁵) Se også EU-strategien for vandresiliens (COM(2025) 280 final, s. 5).

direktivet om kræftfremkaldende stoffer, mutagener og reproduktionstoksiske stoffer⁴⁶ og i henhold til direktivet om kemiske agenser⁴⁷.

Kommissionen vil:

- vedtage et omnibusforslag for den kemiske industri (3. kvartal 2025)
- ændre DNSH-kriterierne for forebyggelse og bekæmpelse af forurening i henhold til taksonomiforordningen (3. kvartal 2025)
- vedtage et forslag til en målrettet revision af REACH (4. kvartal 2025)
- vedtage et forslag til grundforordningen for ECHA (3. kvartal 2025)
- vedtage en forenklingsomnibus om plantebeskyttelsesmidler og fremskynde markedsadgangen for biopesticider (4. kvartal 2025)
- vedtage et forslag om at reducere den administrative byrde i miljølovgivningen (miljøomnibus) (4. kvartal 2025)
- foreslå en PFAS-begrænsning under REACH på grundlag af ECHA's udtalelse om det "universelle" PFAS-begrænsningsdossier
- udvikle en EU-dækkende PFAS-overvågningsramme for at centralisere data samt fremme praktiske, videnskabeligt baserede løsninger for en bæredygtig omstilling af EU-industrien (4. kvartal 2026)
- iværksætte en dialog, der samler interessenter for at støtte et holistisk syn på PFAS-relaterede forureningsudfordringer (2. kvartal 2026).

6. KONKLUSION

En vellykket gennemførelse af denne handlingsplan vil kræve en samordnet indsats fra alle interessenter, herunder EU-institutionerne, medlemsstaterne, industrien og civilsamfundet. Det vil være afgørende at samarbejde om at skabe et gunstigt erhvervsklima, fremme investeringer i dekarbonisering og innovation, mindske sektorens afhængighed og give adgang til de ressourcer, der er nødvendige for omstillingen til en mere konkurrencedygtig og bæredygtig fremtid.

Kommissionen er fast besluttet på at arbejde tæt sammen med alle interessenter for at sikre, at denne handlingsplan gennemføres effektivt, og at dens mål nås. Med henblik herpå vil Kommissionen opretholde en tæt dialog med interessenterne, overvåge resultaterne af denne handlingsplan og sikre, at den gennemføres hurtigt.

På den måde kan vi sikre, at EU's kemiske industri fortsat spiller en afgørende rolle i EU's økonomi og samfund, og samtidig bidrage til opfyldelsen af EU's klima- og miljømål.

(⁴⁶) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/37/EF af 29. april 2004 om beskyttelse af arbejdstagerne mod risici for under arbejdet at være udsat for kræftfremkaldende stoffer eller mutagener (sjette særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i Rådets direktiv 89/391/EØF) (EUT L 158 af 30.4.2004).

(⁴⁷) Rådets direktiv 98/24/EF af 7. april 1998 om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet mod risici i forbindelse med kemiske agenser (fjortende særdirektiv i henhold til direktiv 89/391/EØF, artikel 16, stk. 1) (EFT L 131 af 5.5.1998, s. 11).